

Cynllun Iaith Gymraeg Sustrans

Gorffennaf 2009

Yngl n â Sustrans

Sustrans yw elusen trafndiaeth gynaliadwy flaenaf y DU.

Ein gweledigaeth yw byd lle mae pobl yn dewis teithio mewn ffyrdd sydd o fudd i'w hiechyd a'r amgylchedd. Gweithiwn ar atebion arloesol i'r heriau trafndiaeth sy'n ein hwynebu ni i gyd.

Ein nod yw trawsnewid system a diwylliant trafndiaeth y DU er mwyn:

- i effeithiau amgylcheddol trafndiaeth, yn cynnwys ei gyfraniad i newid hinsawdd a disbyddiad adnoddau gael ei lleihau'n sylweddol
- i bobl allu dewis yn amlach i deithio mewn ffyrdd sydd o fudd i'w hiechyd
- i bobl gael mynediad at wasanaethau lleol hanfodol heb orfod defnyddio car
- i strydoedd a gofodau cyhoeddus lleol ddod yn fannau i bobl eu mwynhau.

Sustrans yw'r elusen sydd wrth wraidd y Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol gwobrwyedig, Llwybrau Diogel i'r Ysgol, Bike It, TravelSmart, Teithio Byw, Connect2 a Liveable Neighbourhoods, i gyd yn brosiectau sy'n newid ein byd fesul milltir.

I gael rhagor o wybodaeth ewch i: www.sustrans.org.uk

Neu cysylltwch â:

Lee Waters, Cyfarwyddwr Cenedlaethol
Sustrans Cymru
107 Stryd Bute
Caerdydd
CF10 5AD

Ffôn : 029 2065 0602
Ffacs: 029 2065 0603
www.sustrans.org.uk
(h) Sustrans Ebrill 2009
Rhif Elusen Gofrestredig 326550 (Lloegr a Chymru) SCO39263
(Yr Alban)
Rhif Cofrestru TAW 4167406656

Cyflwyniad

Paratowyd y cynllun gwirfoddol hwn yn unol â Chanllawiau Bwrdd yr Iaith Gymraeg o dan Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993. Cymeradwywyd y Cynllun Iaith Gymraeg hwn gan Fwrdd yr Iaith Gymraeg ar 01/07/09

Mae'r Cynllun yn nodi sut y bydd Sustrans yn gweithredu yng Nghymru gan ddefnyddio dwy iaith. Mae Sustrans Cymru wedi mabwysiadu'r egwyddor wrth gynnal busnes cyhoeddus yng Nghymru, y bydd y Gymraeg a'r Saesneg yn cael eu trin yn gyfartal.

Mae'r Cynllun Iaith Gymraeg yn ffurfio rhan o ymrwymiad Sustrans i gynnal lefelau cyfathrebu o ansawdd uchel yng Nghymru, ac fe'i datblygwyd i alluogi Sustrans Cymru i wneud cynnydd parhaus tuag at ei amcanion.

Mae'r cynllun hwn yn berthnasol i weithrediadau Sustrans Cymru yng Nghymru, holl staff a gwirfoddolwyr Sustrans Cymru sy'n gweithio yng Nghymru, ac i'r staff hynny sy'n gweithio i Sustrans y DU y mae eu gwaith yn canolbwyntio ar Gymru. Nid oes unrhyw beth yn y cynllun hwn yn gwrthdaro gyda, nac yn cyfaddawdu amcanion elusennol Sustrans.

Yn y testun sy'n dilyn, mae'r paragraffau sydd wedi eu rhifo yn disgrifio'r amcanion a'r egwyddorion y byddwn yn ceisio gweithio tuag atynt.

1.Egwyddorion Cyffredinol

1.1 Wrth gynnal busnes cyhoeddus yng Nghymru, bydd y Gymraeg a'r Saesneg yn cael eu trin yn gyfartal.

1.2 Bydd print Cymraeg a Saesneg yn ymddangos yn yr un maint ar yr holl ddeunydd cyhoeddus a gynhyrchir gan Sustrans Cymru.

1.3 Bydd y Gymraeg bob amser yn ymddangos yn gyntaf (h.y. uwchben neu i'r chwith i unrhyw destun Saesneg).

1.4 Bydd deunyddiau sy'n benodol i waith Sustrans Cymru yn cael eu cynhyrchu'n ddwyieithog (h.y. yn y ddwy iaith yn yr un ddogfen) cyn belled ag sy'n ymarferol resymol. Lle nad yw hyn yn bosibl, sicrhewr bod cyhoeddiadau ar gael yn y Gymraeg a'r Saesneg fel cyhoeddiadau ar wahân.

1.5 Bydd deunydd ar gyfer arddangosfeydd bob amser yn ymddangos yn y ddwy iaith, un wrth ochr y llall.

1.6 Bydd deunydd bob amser o'r un safon broffesiynol boed hynny yn y Gymraeg neu'r Saesneg.

1.7 Bydd yr holl fanylebau a chanllawiau ynglŷn ag arwyddion yn dilyn polisi dwyieithog Sustrans.

1.8 Cefnogir y Cynllun hwn gan hyfforddiant, a fydd ar gael i'r holl staff yr ystyrir bod lefel uwch o allu i gyfathrebu yn y Gymraeg yn angenrheidiol ar eu cyfer.

1.9 Ni chaiff y cynllun hwn ei newid heb ymgynghori yn gyntaf â Bwrdd yr Iaith Gymraeg.

2. Darparu Gwasanaethau

2.1 Polisiâu, Prosiectau a Mentrau

2.1.1 Pan fo Sustrans yn cynllunio ac yn llunio polisiâu neu fentrau newydd, bydd yn asesu'r effeithiau ieithyddol, gan sicrhau eu bod yn bodloni ymrwymiadau'r cynllun hwn. Bydd polisiâu, prosiectau a mentrau newydd yn hyrwyddo ac yn hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg pryd bynnag y bo hynny'n bosibl, ac yn dwyn y sefydliad yn nes at weithredu'r egwyddor o gydraddoldeb ar bob cyfle posibl. Bydd enghreifftiau o'r prosiectau hyn yn cynnwys y Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol, Llwybrau Diogel i'r Ysgol, Bike It a TravelSmart.

- Rhoddir rhestr wirio yn ymwneud â'r Cynllun Iaith Gymraeg i staff i lywio gwaith gwneud penderfyniadau

3 Cysylltiadau Allanol

3.1 Cyfathrebu Ysgrifenedig

3.1.1 Atebir pob gohebiaeth ysgrifenedig yn iaith yr ohebiaeth wreiddiol.

3.1.2 Bydd yr amserau ymateb yr un fath ar gyfer y ddwy iaith.

3.1.3 Anogir unigolion a sefydliadau i feddwl amdanom fel sefydliad dwyieithog a all ohebu yn y ddwy iaith.

- Bydd y deunyddiau canlynol ar gael yn ddwyieithog: papur pennawd, dalennau ffacs, cardiau busnes, slipiau cyfarch a throednodiadau e-bost.

3.1.4 Ar gronfeydd data Enwau Cyswllt Sustrans (Cyclops) gwneir nodyn ar gyfer pob cyswllt y mae'n well ganddynt ohebu yn y Gymraeg. Anogir staff i ddefnyddio'r gronfa ddata o enwau cyswllt fel ffynhonnell gwybodaeth i sicrhau y defnyddir yr iaith gywir.

- Sicrhau bod cronfa ddata Enwau Cyswllt y Swyddfa yn cael ei diweddarau yn rheolaidd a'i defnyddio gan holl staff Cymru.

3.2 Cyfathrebu Llafar

3.2.1 Caiff ffonau eu hateb gyda chyfarchiad dwyieithog a bydd negeseuon ffôn ateb yn cynnwys yr un neges yn y ddwy iaith.

3.2.2 Caiff yr holl staff eu hyfforddi i ateb gyda chyfarchiad dwyieithog ac i ymdrin yn briodol gyda galwadau gan siaradwyr y naill iaith neu'r llall.

- Trefnu cwrs wedi ei deilwra'n arbennig gyda thiwtor iaith Gymraeg. Yr holl staff perthnasol i fynychu.

3.3 Cyfarfodydd (Preifat)

3.3.1 Os rhoddir rhybudd, a phryd bynnag y bo hynny'n ymarferol, byddwn yn ateb unrhyw geisiadau i gynnal cyfarfodydd preifat yn yr iaith a ddewisir gan yr ymwelydd.

3.4 Cyfarfodydd (Cyhoeddus)

3.4.1 Byddwn yn cynnig dewis o iaith mewn cyfarfodydd, lle bo hynny'n ymarferol. Gwneir asesiad o anghenion cyfieithu ar gyfer unrhyw gyfarfodydd neu gynulliad mawr o bobl gydag aelodau Sustrans neu'r cyhoedd. Bydd ffurflenni cofrestru yn cynnwys adran i nodi dewis iaith, gyda chyfleusterau yn cael eu darparu yn seiliedig ar yr asesiad hwn. Os, yn seiliedig ar yr asesiad, na ddarperir cyfleusterau cyfieithu, bydd y ffaith hon yn cael ei gwneud yn glir ymlaen llaw.

3.4.2 Darperir cyfleusterau cyfieithu ar y pryd mewn cyfarfodydd o 50 neu fwy o bobl os yw'r asesiad yn dangos bod angen am hyn.

3.5 Deunyddiau wedi'u Hargraffu

3.5.1 Bydd yr holl arddangosfeydd cyhoeddus, megis arwyddion ac arddangosfeydd, yn ddwyieithog a bydd yr holl dafenni, ffurflenni a deunyddiau codi arian sydd wedi eu bwriadu yn benodol ar gyfer Cymru yn cael eu cyhoeddi'n ddwyieithog.

3.5.2 Bydd unrhyw ddeunyddiau mewn un iaith yn unig, megis arwyddion, ffurflenni a thafenni sy'n cael eu cynhyrchu yng Nghymru yn cael eu cynhyrchu'n ddwyieithog pan gânt eu hailgyhoeddi.

3.5.3 Bydd yr holl gyhoeddiadau a gynhyrchir gan Sustrans Cymru ar gael yn ddwyieithog lle bynnag y bo hynny'n ymarferol, neu yn y ddwy iaith os nad yw hyn yn bosibl.

3.5.4. Pan fo adran benodol mewn cyhoeddiad gan Sustrans y DU sydd wedi'i hanelu at y cyhoedd yn gyffredinol yn ymwneud â Chymru bydd yn ddwyieithog.

3.5.5 Bydd yr holl ddeunydd yn cael ei gyfieithu gan gyfieithwyr proffesiynol. Ni fyddwn fel arfer yn disgwyl i staff a gwirfoddolwyr sy'n siarad Cymraeg wneud gwaith cyfieithu, oni bai y cyflogir hwy yn benodol i wneud hynny.

3.6 Y Cyfryngau

3.6.1 Bydd Sustrans Cymru yn cynnig gwasanaeth dwyieithog i'r cyfryngau lle bynnag y bo hynny'n ymarferol. Byddwn yn rhoi gwybodaeth i'r cyfryngau yng Nghymru yn yr iaith y gofynnir amdani (e.e. Cymraeg ar gyfer Radio Cymru, Saesneg ar gyfer Radio Wales).

3.6.2 Byddwn yn defnyddio staff a gwirfoddolwyr sy'n siarad Cymraeg fel llefarwyr lle bo hynny'n briodol ar gyfer y cyfryngau Cymraeg, gan sicrhau bod ganddynt y wybodaeth a'r awdurdod i siarad ar ran Sustrans.

- Rhoddir hyfforddiant yn y Gymraeg neu mewn gwaith cyfryngau lle bynnag y bo hynny'n briodol.

4 Gweinyddu Mewnol

4.1 Staff a Recriwtio

4.1.1 Cynhelir archwiliad blynyddol o broffil iaith swyddi a staff i sicrhau bod anghenion iaith Gymraeg Sustrans yn cael eu bodloni. Bydd yr archwiliad yn nodi swyddi lle mae sgiliau iaith Gymraeg yn hanfodol a lefel y sgiliau sydd eu hangen gan y staff. Bydd unrhyw ddiffygion yn cael eu bodloni wrth hyfforddi staff presennol neu wrth recriwtio staff newydd fel y bo'n briodol.

- Cynnal Archwiliad iaith Gymraeg a rhoi sgôr i'r holl swyddi a'r staff cyfredol.

4.1.2 Bydd contractau cyflogaeth holl swyddi Sustrans Cymru yn ddwyieithog.

- Cynhyrchu a dosbarthu canllawiau i holl staff Cymru a'r Adran Personél ym Mhencadlys Sustrans y DU.

4.1.3 Bydd yr holl hysbysebion a gyhoeddir yng Nghymru ar gyfer swyddi yn Sustrans Cymru yn ddwyieithog.

- Cynhyrchu a dosbarthu canllawiau i holl staff Cymru a'r Adran Personél ym Mhencadlys Sustrans y DU.

4.2 Hyfforddiant a Datblygiad

4.2.1 Bydd y Cynllun hwn yn ffurfio rhan annatod o raglen ymsefydlu ar gyfer aelodau staff newydd yng Nghymru, a staff mewn mannau eraill yn y DU y mae cyswllt â Chymru yn rhan annatod o'u gwaith. Defnyddir y DVD a'r Pecyn Ymwybyddiaeth iaith a ddarperir am ddim gan Fwrdd yr Iaith Gymraeg.

4.2.2 Ar gyfer swyddi newydd, nodir anghenion hyfforddiant yn yr iaith Gymraeg fel rhan o'r broses ymsefydlu, a bydd unrhyw hyfforddiant yn cael ei ddechrau o fewn cyfnod prawf pob swydd.

4.2.3 Ar gyfer swyddi sy'n bodoli'n barod, bydd rheolwyr llinell yn nodi anghenion hyfforddiant yn yr iaith Gymraeg fel rhan o'u gwerthusiad blynyddol.

- Bydd hyfforddiant yn yr iaith Gymraeg i gyrraedd y safonau a gyflwynir yn y Cynllun yn dechrau, lle bo hynny'n ymarferol o ran ei weithredu, o fewn chwe mis i fabwysiadu'r Cynllun hwn.

4.3 Cyllid

4.3.1 Cyflawnir y Cynllun drwy gynnwys gwariant a'r defnydd o adnoddau ar wasanaethau yn yr iaith Gymraeg yng ngwaith craidd Sustrans Cymru, fel ei bod yn

dod yn naturiol i ddarparu gwasanaethau yn y ddwy iaith swyddogol, ac i drefnu adnoddau i gyrraedd yr amcan hwn.

- Bydd gwir gost darparu gwasanaethau dwyieithog yn cael ei gynnwys mewn ceisiadau am grantiau.

5 Gweithredu a Monitro

5.1 Gweithredu

5.1.1 Bydd y Cynllun yn dod yn rhan annatod o weithgareddau cynllunio a gweithgareddau phrosiect.

- Rheolwyr Llinell i sicrhau bod y staff i gyd yn ymwybodol o'r Cynllun ac yn deall ei oblygiadau gyfer eu gwaith.
- Cyfarwyddwr Sustrans Cymru fydd â'r cyfrifoldeb cyffredinol am weithredu'r Cynllun

5.1.2 Bydd y Cynllun yn cael ei gynnwys fel eitem reolaidd ar agenda Uwch Dîm Rheoli Cymru

- Y Cyfarwyddwr i gynnwys y Cynllun ar yr agenda yn flynyddol, gydag eitemau ychwanegol os bydd yr angen yn codi.

5.2 Monitro

5.2.1 Defnyddir y dangosyddion canlynol yn flynyddol i fesur y gweithredu:

- canran y cyhoeddiadau a gynhyrchwyd yng Nghymru a oedd yn ddwyieithog (targed 100%)
- canran yr ohebiaeth Gymraeg yr ymdrinnir â hi yn y Gymraeg o fewn yr amserlen a ganiateir (a gofnodir gan staff cefnogi) (targed 100%)
- nifer y staff a dderbyniodd hyfforddiant (targed 100% o'r rhai hynny sydd angen, y mae eu swyddi yn dod o fewn y categori 'hanfodol')

5.2.2 Defnyddir y dangosyddion uchod, yn ogystal â'r camau gweithredu yn yr amserlen yn 4.2 mewn adolygiad blynyddol a gwerthusiad a wneir gan y Rheolwr Cyfathrebu.

- Cyfarwyddwr Cenedlaethol i gyflwyno adroddiad blynyddol i Dîm Rheoli Cymru ac i Fwrdd yr Iaith Gymraeg.

5.2.4 Bydd y Cynllun Iaith Gymraeg hwn a'r amserlen ar gyfer ei weithredu yn cael ei adolygu ar ôl cyfnod o 3 blynedd i sicrhau ei fod yn briodol.

5.3 Amserlen ar gyfer gweithredu

Lle cyfeirir at ganllawiau yn y cynllun hwn, bydd y dyddiad gweithredu yr un fath ag ar gyfer y gweithredu cysylltiedig.

1.2 Bydd deunydd wedi ei argraffu yn y Gymraeg yn ymddangos yn yr un maint â deunydd wedi ei argraffu yn Saesneg ar yr holl ddeunydd cyhoeddus sy'n cael ei gynhyrchu yng Nghymru.

Parhaus

1.8 Cefnogir y Cynllun hwn gan hyfforddiant, a fydd ar gael i'r holl staff yr ystyrir bod lefel uwch o allu i gyfathrebu yn yr iaith Gymraeg yn angenrheidiol ar eu cyfer.

Mis Hydref 2009

2.1.1 Rhoddir rhestr wirio yn ymwneud â'r Cynllun iaith Gymraeg i staff i lywio'r modd y maent yn gwneud penderfyniadau.

Mis Hydref 2009

3.1.1 Atebir pob gohebiaeth ysgrifenedig yn iaith yr ohebiaeth wreiddiol.

Parhaus

3.1.2 Bydd amserau ymateb yr un fath ar gyfer y ddwy iaith.

Parhaus

3.1.4 Ar gronfeydd data Enwau Cyswllt Sustrans (Cyclops) gwneir nodyn ar gyfer pob cyswllt y mae'n well ganddynt ohebu yn y Gymraeg. Anogir staff i ddefnyddio'r gronfa ddata o enwau cyswllt fel ffynhonnell gwybodaeth i sicrhau y defnyddir yr iaith briodol.

Mis Hydref 2009

3.2.1 Bydd ffonau yn cael eu hateb gyda chyfarfodiad dwyieithog a bydd negeseuon ffôn ateb yn cynnwys yr un neges yn y ddwy iaith.

Parhaus

3.2.2 Bydd yr holl staff yn cael eu hyfforddi sut i ateb gyda chyfarfodiad dwyieithog ac i ymdrin yn briodol gyda galwadau gan siaradwyr Cymraeg.

Mis Hydref 2009

3.3.1 Os rhoddir rhybudd, a phryd bynnag y bo hynny'n ymarferol, byddwn yn ateb unrhyw geisiadau i gynnal cyfarfodydd preifat yn yr iaith a ddewisir gan yr ymwelydd.

Parhaus

3.4.1 Byddwn yn cynnig dewis o iaith mewn cyfarfodydd. Gwneir asesiad o anghenion cyfieithu ar gyfer unrhyw gyfarfodydd neu gynulliad mawr o bobl gydag aelodau Sustrans neu'r cyhoedd. Bydd ffurflenni cofrestru yn cynnwys adran i nodi dewis iaith, gyda chyfleusterau yn cael eu darparu yn seiliedig ar yr asesiad hwn. Os, yn seiliedig ar yr asesiad, na ddarperir chyfleusterau cyfieithu, bydd y ffaith hon yn cael ei gwneud yn eglur ymlaen llaw. Bydd Templed Asesu yn cael ei lunio.

Mis Hydref 2009

3.4.2 Darperir chyfleusterau cyfieithu ar y pryd mewn cyfarfodydd o 50 neu fwy o bobl os yw'r asesiad yn dangos bod angen am hyn.

Mis Hydref 2009

3.5.1 Bydd yr holl arddangosfeydd cyhoeddus, megis arwyddion ac arddangosfeydd, yn ddwyieithog a bydd yr holl daflenni, ffurflenni a deunyddiau codi arian sydd wedi eu bwriadu yn benodol ar gyfer Cymru yn cael eu cyhoeddi yn y ddwy iaith.

Parhaus

3.5.2 Bydd unrhyw arwyddion, ffurflenni a thafleddi mewn un iaith yn unig sy'n cael eu cynhyrchu yng Nghymru yn cael eu cynhyrchu'n ddwyieithog pan gânt eu newid.

Pan gânt eu newid

3.5.3 Bydd yr holl gyhoeddiadau sy'n cael eu cynhyrchu gan Sustrans Cymru ar gael yn y ddwy iaith neu yn ddwyieithog lle bynnag y bo hynny'n ymarferol.

Parhaus

3.5.5 Bydd yr holl ddeunydd yn cael ei gyfieithu gan gyfieithydd proffesiynol.

Parhaus

3.6.1 Bydd Sustrans Cymru yn cynnig gwasanaeth dwyieithog i'r cyfryngau. Byddwn yn rhoi gwybodaeth i'r cyfryngau yng Nghymru yn yr iaith y gofynnir amdani e.e. Cymraeg ar gyfer Radio Cymru, Saesneg ar gyfer Radio Wales.

Parhaus

3.6.2 Byddwn yn defnyddio staff a gwirfoddolwyr sy'n siarad Cymraeg fel llefarwyr ar gyfer y cyfryngau Cymraeg, gan sicrhau bod ganddynt y wybodaeth a'r awdurdod i siarad ar ran Sustrans. Rhoddir hyfforddiant yn y Gymraeg neu yng ngwaith y cyfryngau lle bynnag y bo hynny'n briodol.

Parhaus

4.1.1 Cynnal Archwiliad Iaith Gymraeg a rhoi sgôr i'r holl swyddi a'r staff presennol. Rheolwyr llinell i wneud Archwiliad Iaith Gymraeg o'u staff fel rhan o Werthusiad Blynyddol Sustrans.

Mis Hydref 2009

4.1.2 Cynigir contractau cyflogaeth yn y ddwy iaith.

Mis Hydref 2009

4.1.3 Bydd yr holl hysbysebion am swyddi gyda Sustrans Cymru yn ddwyieithog.

Parhaus

4.2.1 Bydd y Cynllun hwn yn ffurfio rhan annatod o raglen ymsefydlu ar gyfer aelodau staff newydd yng Nghymru, a staff mewn mannau eraill yn y DU y mae cyswllt â Chymru yn rhan annatod o'u gwaith.

Mis Hydref 2009

4.2.2 Ar gyfer swyddi newydd, nodir anghenion hyfforddi yn yr iaith Gymraeg, a bydd unrhyw hyfforddiant yn cael ei ddechrau o fewn cyfnod prawf pob swydd.

Mis Hydref 2009

4.2.3 Ar gyfer swyddi sy'n bodoli'n barod, bydd Rheolwyr Llinell yn nodi anghenion hyfforddi yn yr iaith Gymraeg, ac yn sicrhau bod hyfforddiant wedi dechrau o fewn chwe mis i gymeradwyo'r cynllun hwn.

Mis Hydref 2009

4.3.1 Cynhwysir y Cynllun yn y gwariant a'r defnydd o adnoddau yng ngwaith craidd Sustrans Cymru. Bydd cost darparu gwasanaethau dwyieithog yn cael ei gynnwys o fewn ceisiadau am grantiau. Bydd gwariant blynyddol yn seiliedig ar ofynion y Cynllun yn cael ei gynnwys mewn argymhellion ar gyfer y gyllideb flynyddol.

Parhaus

5.1.1 Cyfarwyddwr Cymru fydd â'r cyfrifoldeb cyffredinol am weithredu'r Cynllun. Rheolwyr Llinell i sicrhau bod y staff i gyd yn ymwybodol o'r Cynllun ac yn deall ei oblygiadau gyfer eu gwaith.

Parhaus

5.1.2 Gosod y Cynllun fel eitem reolaidd ar agendâu Uwch Dîm Rheoli Cymru.

Parhaus

5.2.1 Y Cyfarwyddwr Cenedlaethol i adolygu a gwerthuso'r Cynllun bob tair blynedd yn erbyn dangosyddion ac amserlen ar gyfer gweithredu, a chyflwyno adroddiad yn flynyddol i Dîm Rheoli Cymru a Bwrdd yr Iaith Gymraeg.

Eisoes neu erbyn diwedd 2009	Dymunol pan yn berthnasol a/neu yn ymarferol
Adolygiad Blynyddol Cymru Sustrans	Y Rhwydwaith
Taflenni Gwybodaeth Sustrans	Deunyddiau ymgyrch Rhyddhewch eich Beic
Deunyddiau recriwtio cefnogwyr Sustrans	Microwefannau Ymgyrchoedd
Tudalennau gwe a map Sustrans Cymru	Gwefan Newid eich Byd
Rhifyn Cymru o The Hub	
Tudalennau Y Mudiad Cymru	
Cyhoeddiadau Strydoedd DIY Cymru	
Cyhoeddiadau Teithio Byw Cymru	
Cyhoeddiadau Routes2Action Cymru	
Cyhoeddiadau Bike It Cymru	
Adroddiad monitro'r Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol Cymru neu dudalennau perthnasol	
Routes2Ride Cymru	
Datganiadau i'r Wasg – fel y gellir o ran amseru	

Sustrans Welsh Language Scheme

April 2009

About Sustrans

Sustrans is the UK's leading sustainable transport charity.

Our vision is a world in which people choose to travel in ways that benefit their health and the environment. We work on practical, innovative solutions to the transport challenges facing us all.

Our aim is to transform the UK's transport system and culture, so that:

- the environmental impacts of transport, including its contribution to climate change and resource depletion, are significantly reduced
- people can choose more often to travel in ways that benefit their health
- people have access to essential local services without the need to use a car
- local streets and public spaces become places for people to enjoy.

Sustrans is the charity behind the award winning National Cycle Network, Safe Routes to Schools, Bike It, TravelSmart, Active Travel, Connect2 and Liveable Neighbourhoods, all projects that are changing our world one mile at a time.

To find out more visit: www.sustrans.org.uk

Or contact:

Lee Waters, National Director
Sustrans Cymru
107 Bute Street
Cardiff
CF10 5AD

Phone : 029 2065 0602

Fax : 029 2065 0603

www.sustrans.org.uk

© Sustrans April 2009

Registered Charity No. 326550 (England and Wales) SCO39263 (Scotland)

VAT Registration No. 416740656

Introduction

This voluntary scheme has been prepared in accordance with the Welsh Language Board's Guidelines under the Welsh Language Act 1993. This Welsh Language Scheme was approved by the Welsh Language Board on 01/07/09.

The Scheme sets out how Sustrans will operate in Wales using two languages. Sustrans Cymru has adopted the principle that in the conduct of public business in Wales, the English and Welsh languages will be treated on a basis of equality.

The Welsh Language Scheme forms part of Sustrans' commitment to high quality communications within Wales, and has been developed to enable Sustrans Cymru to make sustained progress towards its objectives.

This scheme applies to Sustrans Cymru's operations in Wales, all Sustrans Cymru staff and volunteers who work in Wales, and to those Sustrans UK staff whose work focuses on Wales. Nothing in this scheme conflicts with, or compromises Sustrans' charitable objectives.

In the text that follows, the numbered paragraphs describe the objectives and principles that we will endeavour to work towards.

1. General Principles

1.1 In the conduct of public business in Wales, the English and Welsh languages will be treated on an equal basis.

1.2 Welsh and English print will appear in the same size on all public material originated by Sustrans Cymru.

1.3 Welsh will always appear first (i.e. on top or to the left of any English text).

1.4 Materials specific to the work of Sustrans' Cymru will be produced bilingually (ie in both languages in the same document) as far as is reasonably practicable. Where this is not possible, documents will be made available in English and in Welsh separately.

1.5 Exhibition material will always appear in both languages, one alongside the other.

1.6 Material will always be of the same professional standard whether in Welsh or in English.

1.7 All sign specifications and guidance will follow Sustrans bilingual policy.

1.8 This Scheme will be supported by training, which will be made available to all staff for which a higher level of Welsh language communication is considered necessary.

1.9 This scheme will not be altered without firstly consulting with the Welsh Language Board.

2. Delivery of Services

2.1 Policies, projects and Initiatives

2.1.1 When Sustrans plans and formulates new policies or initiatives, it will assess the linguistic consequences, ensuring they meet the commitments of this scheme. New policies, projects and initiatives will promote and facilitate the use of Welsh whenever possible and move the organisation closer to implementing the principle of equality at every opportunity. Examples of these projects will include the National Cycle Network, Safe Routes to Schools, Bike It and TravelSmart.

- A Welsh Language Scheme checklist will be issued to staff to guide decision making.

3 External Contacts

3.1 Written Communication

3.1.1 All written correspondence will be answered in the language of the original correspondence.

3.1.2 Response times for both languages will be the same.

3.1.3 Individuals and organisations will be encouraged to think of us as a bilingual organisation that can correspond in both languages.

- The following materials available bilingually: headed paper, fax sheets, business cards, compliment slips and email footer.

3.1.4 On Sustrans Contacts databases (Cyclops) a note will be made on all contacts who prefer to correspond in Welsh. Staff will be encouraged to use the contacts database as a source of information to ensure the correct language is used.

- Ensure Office Contacts database regularly updated and used by all Wales staff

3.2 Verbal Communication

3.2.1 Telephones will be answered with a bilingual greeting and answer-phone messages will carry the same message in both languages.

3.2.2 All staff will be trained to answer with a bilingual greeting and to deal appropriately with calls from speakers of either language.

- Arrange tailor made course with Welsh language tutor. All relevant staff to attend.

3.3 Meetings (Private)

3.3.1 Given notice and whenever practical we will accommodate any requests to hold private meetings in the language chosen by the visitor.

3.4 Meetings (Public)

3.4.1 We will, wherever practicable, offer a language choice at meetings. An assessment of translation needs will be carried out for any large-scale meetings or gathering with Sustrans members or the public, registration forms will include a section for denoting language choice, facilities provided based on this assessment. If, based on the assessment, translation facilities are not provided this fact will be made clear in advance.

3.4.2 Simultaneous translation facilities will be provided at meetings of 50 or more people if the assessment reveals a need.

3.5 Printed Materials

3.5.1 All public displays, such as signs and exhibitions, will be bilingual and all leaflets, forms and fundraising materials specifically intended for Wales will, as far as practicable, be available in both languages.

3.5.2 Any single-language materials such as signs, forms, and leaflets originated in Wales will be produced bilingually on replacement.

3.5.3 All publications originating from Sustrans Cymru will be available bilingually wherever practicable or separately in both languages if this is not possible.

3.5.4. When there is a specific section of a Sustrans UK publication aimed at the general public relating to Wales, it will be bilingual.

3.5.5 All material will be translated by professional translators. We will not normally expect Welsh speaking staff and volunteers to undertake translation work, unless specifically employed to do so.

3.6 Media

3.6.1 Sustrans Cymru will offer a bilingual service to the media where practical. We will provide information to the media in Wales in the language that it is requested e.g. Welsh for Radio Cymru and English for Radio Wales.

3.6.2 We will use Welsh speaking staff and volunteers as spokespeople where appropriate for Welsh language media, ensuring that they have the information and the authority to speak on behalf of Sustrans.

- Training in Welsh or in media work to be given where appropriate.

4 Internal Administration

4.1 Staff and recruitment

4.1.1 An annual audit of the language profile of posts and staff will be carried out to ensure that the Welsh language needs of Sustrans Cymru are met. The audit will identify posts where Welsh language skills are essential and the level of skills

needed by staff. Any deficiencies will be met training of existing staff or recruitment of new staff as appropriate.

- Conduct a Welsh Language Audit and score all posts and current staff.

4.1.2 Contracts of employment for all Sustrans Cymru posts to be bilingual.

- Guidelines produced and circulated to all Wales staff and Personnel Department at the Sustrans UK Headquarters.

4.1.3 All adverts published in Wales for posts in Sustrans Cymru will be bilingual.

- Guidelines produced and circulated to all Wales staff and Personnel Department at the Sustrans UK Headquarters.

4.2 Training and development

4.2.1 This Scheme will form an integral part of induction for new members of staff in Wales, and staff elsewhere in the UK for whom contact with Wales is an integral part of their work. The free Language Awareness DVD and Pack supplied by the Welsh Language Board will be utilised.

4.2.2 For new posts, Welsh language training needs will be identified as part of the induction process, and any training started within the probationary period of each post.

4.2.3 For existing posts, line managers will identify Welsh language training needs as part of their annual appraisal.

- Welsh Language training to reach the standards set out in the Scheme will commence, where operationally pragmatic, within six months of the adoption of this Scheme.

4.3 Finances

4.3.1 Delivering the Scheme will be achieved by incorporating expenditure and use of resources on Welsh language services in the core work of Sustrans Cymru, so that it becomes natural to deliver services in the two official languages, and to organise resources to attain this objective.

- The true cost of providing bilingual services to be incorporated in applications for grants.

5 Implementation and monitoring

5.1 Actions

5.1.1 The Scheme will be made integral to planning and project activities.

- Line Managers to ensure all staff are aware of and understand the implications of the Scheme for their work.

- Sustrans' Director Wales will have overall responsibility for the implementation of the Scheme.

5.1.2 Scheme will be included as a regular item on Wales Senior Management Team agendas.

- Director to include the Scheme on agenda annually, with additional items if the need arises.

5.2 Monitoring

5.2.1 The following indicators will be used annually to measure implementation:

- percentage of Wales originated publications produced bilingually (target 100%)
- percentage of Welsh correspondence dealt with in Welsh within the timescale allowed (recorded by support staff) (target 100%)
- number of staff who received training (target 100% of those in need whose posts fall in the 'essential' category, and other staff will be judged on a case by case basis).

5.2.2 The indicators above, as well as the actions in the timetable at 4.2 will be used in and annual review and evaluation conducted by the Communications Director.

- National Director to present an annual report to the Wales Management Team and to the Welsh Language Board.

5.2.4 This Welsh Language Scheme itself and the timetable for action will be reviewed after a period of 3 years for their appropriateness.

5.3 Timetable for actions

Where guidelines are referred to within this scheme, the implementation date will be the same as for the associated action.

1.2 Welsh print will appear in the same size as English print on all public material originated in Wales.

Ongoing

1.8 This Scheme will be supported by training, which will be made available for all staff for whom a higher level of Welsh language communication is considered necessary.

October 2009

2.1.1 A Welsh Language Scheme checklist will be issued to staff to guide decision making.

October 2009

3.1.1 All written correspondence will be answered in the language of the original correspondence.

Ongoing

3.1.2 Response times for both languages will be the same.

Ongoing

3.1.4 On Sustrans Contacts databases (Cyclops) a note will be made on all contacts who prefer to correspond in Welsh. Staff will be encouraged to use the contacts database as a source of information to ensure the correct language is used.

October 2009

3.2.1 Telephones will be answered with a bilingual greeting and answer phone messages will carry the same message in both languages.

Ongoing

3.2.2 All staff will be trained in how to answer the phone with a bilingual greeting and how to deal appropriately with calls from Welsh language speakers.

October 2009

3.3.1 Given notice and whenever practical we will accommodate any requests to hold private meetings in the language chosen by the visitor.

Ongoing

3.4.1 We will offer a language choice at meetings. An assessment of translation needs will be carried out for any large-scale meetings or gathering with Sustrans members or the public, and facilities provided based on that assessment. If, based on the assessment, translation facilities are not provided this fact will be made clear in advance. An Assessment Template will be drawn up.

October 2009

3.4.2 Simultaneous or consecutive translation facilities will be provided at meetings of 50 plus if an assessment reveals a need.

October 2009

3.5.1 All public displays, such as signs and exhibitions, will be bilingual and all leaflets, forms and fundraising materials specifically intended for Wales will be published in both languages.

Ongoing

3.5.2 Any single language signs, forms, or leaflets originated in Wales will be produced bilingually on replacement.

On replacement

3.5.3 All publications originated from Sustrans Cymru will be available in both languages or bilingually whenever practicable.

Ongoing

3.5.5 All material to be translated by a professional translator.

Ongoing

3.6.1 Sustrans Cymru will offer a bilingual service to the media. We will provide information to the media in Wales in the language that it is requested e.g. Welsh for Radio Cymru and English for Radio Wales.

Ongoing

3.6.2 We will use Welsh speaking staff and volunteers as spokespeople for Welsh language media, ensuring that they have the information and the authority to speak on behalf of the Sustrans. Training in Welsh or in media work to be given where appropriate.

Ongoing

4.1.1 Conduct a Welsh Language Audit and score all posts and current staff. Line managers to undertake a Welsh Language Audit of their staff as part of the Sustrans Annual Appraisal.

October 2009

4.1.2 Contracts of employment will be offered in both languages.

October 2009

4.1.3 All adverts in Wales for posts in Sustrans Cymru will be bilingual.

Ongoing

4.2.1 This scheme will form an integral part of the induction of new members of staff in Wales, and staff elsewhere in the UK for whom contact with Wales is an integral part of their work.

October 2009

4.2.2 For new posts, Welsh language training needs will be identified, and any training commenced within the probationary period for each post.

October 2009

4.2.3 For existing posts, line managers will identify Welsh language training needs, and ensure training has commenced within six months of approval of this scheme.

October 2009

4.3.1 The Scheme will be incorporated in the expenditure and use of resources of the core work of Sustrans Cymru. The cost of bilingual services will be incorporated in grant applications. Annual expenditure based on the Scheme's requirements will be included in annual budget proposals.

Ongoing

5.1.1 Director Wales to have overall responsibility for implementing the Scheme. Line Managers to ensure all staff are aware of and understand the implications of the Scheme for their work.

Ongoing

5.1.2 Place the Scheme as a regular item on SMT agendas.

Ongoing

5.2.1 National Director to review and evaluate the Scheme every three years against indicators and action timetable, and present a report annually to WMT and the Welsh Language Board.

By then annually

Already or by end 2009	Desirable when relevant and/or practicable
Sustrans' Annual Review Cymru	The Network
Sustrans' Information Sheets	Free your Bike campaign materials
Sustrans' supporter recruitment materials	Campaign microsites
Sustrans' Cymru web pages and map	Change your World website
The Hub Cymru edition	
The Movement Cymru pages	
DIY Streets Cymru publications	
Active Travel Cymru publications	
Routes2Action Cymru publications	
Bike It Cymru publications	
National Cycle Network monitoring report Cymru or relevant pages	
Routes2Ride Wales	
Press Releases – as timing allows	